

Osmanlı Türkçesi süreli yayınlardaki karikatürlerde müzik

Music in caricatures of Ottoman Turkish periodicals

Timur Vural¹, Meryem Arslan²

¹ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Türk Müziği Bölümü, Niğde, Türkiye.

² Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye.

ÖZ

Karikatür, genel anlamda konulara mizahi ve abartılı yaklaşımı ile görsel olarak dikkat çeken toplumsal bir ifade aracıdır. Diğer toplumlarda olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında yayımlanan karikatürler de topluma ait kültürel öğeler ve güncel konuları içerdiği için çalışma yapacakların başvurması gereken kaynaklar arasında yer almaktadır. Karikatürlerin, etkileşim içinde olduğu sahalardan birisi de müziktir. Bu çalışma özelinde Osmanlı Türkçesi süreli yayınlardaki karikatürler incelenmiştir. Araştırma evreni ilgili döneme ait tüm süreli yayınları kapsamaktayken örneklem ise yedi adet dergi ile sınırlanmıştır. Bu dergiler ise; Akbaba Dergisi, Aydede Dergisi, Güleryüz Dergisi, Kalem Dergisi, Karagöz Dergisi, Kelebek Dergisi, Papağan Dergileridir.

Başlangıçta, müzikal öğeler barındırdığı tespit edilen karikatürlerin günümüz Türkçesine aktarılması yapılmıştır. Bu çalışmada, müzik olgusunun karikatürlerde nasıl yer bulduğu, müzik alanına ait öğelerin neler olduğu ve nasıl yansıtıldığı sergilenmiştir. Süreç içinde, karikatürlerde karşımıza çıkan müzik aletleri tespit edilmiştir. Sonrasında karikatürlerdeki notalar ve müzik sembolleri belirlenmiştir. Ardından ise karikatürlerdeki müzik toplulukları, şarkıcılar ve besteciler irdelenmiştir. Belirtilen bu fenomenlerin tespit edilmesi sonrasında ise, müzikal öğelerin içinde barındırdığı metaforik öğelerin irdelenmesine geçilmiştir.

Çalışma sonucunda ise karikatürlerde, piyano, keman, viyolonsel, davul, ud, bağlama, gitar, zurna, zil ve zilli def gibi müzik aletlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bazı karikatürlerde bunların bir arada yer aldığı görülmüştür. Müzik aletlerinin yanı sıra nota bilgisine dair öğeler de karikatürlerde yer bulmuştur. Bu anlamda sol anahtar ve nota öğretiminin karikatürlerde ele alındığı belirlenmiştir. Karikatürlerde şarkıcılar ve besteciler de yer yer özel olarak tanıtılmış, yaptıkları konserlere dair bilgiler verilmiştir. Yine müzikal öğelerin, sıklıkla metaforik anlamlar yüklenerek çizimlere aktarıldıkları görülmüştür. Metaforlar bağlamında ise barış vaatleri ile halkın kandırılması, ilkesiz davranan politikacıların durumları, Avrupa'da gördüğümüz her olgunun taklidinin manasızlığı, müziğin yüksekliği ile taşlama yapılması, Siyasilere eski gramofon gibi sürekli aynı ifadeleri aktarması, piyano çalan bir kadının Beethoven'i tanımaması ile cahiliyetin nasıl derin olduğunun vurgulanması, kadın erkek ilişkisinde güvensizlik örneklenmesi, sosyetenin çoğunlukla döneme ait gerçek yaşamdan haberdar olmaması gibi öğeler karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: mizah, süreli yayın, karikatür, Osmanlı Türkçesi, müzikoloji

ABSTRACT

Caricatures are a means of social expression that visually draw attention with their humorous and exaggerated approach to subjects in general. As in other societies, caricatures published in the Ottoman Empire and the early years of the Republic of Turkey are among the sources that those who will conduct a study should refer to because they include cultural elements and current issues belonging to the society. One of the fields that caricatures interact with is music. In this study, caricatures in Ottoman Turkish periodicals were examined. While the research universe covers all periodicals belonging to the relevant period, the sample was limited to seven magazines. These magazines are; Akbaba Magazine,

Timur Vural – trvural@yahoo.com

Geliş tarihi/Received: 04.11.2024 – Kabul tarihi/Accepted: 27.11.2024 – Yayın tarihi/Published: 30.12.2024

Telif hakkı © 2024 Yazar(lar). Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) altında dağıtılmıştır.

Copyright © 2024 The Author(s). This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

Aydede Magazine, Gülyüz Magazine, Kalem Magazine, Karagöz Magazine, Kelebek Magazine, Papağan Magazine.

The caricatures that were found to contain musical elements were translated into modern Turkish. In this study, it was exhibited how the concept of music found a place in caricatures, what the elements belonging to the field of music were and how they were reflected. First, the musical instruments we encountered in the caricatures were determined. Then, the notes and musical symbols in the caricatures were determined. Then, the musical groups, singers and composers in the cartoons were examined. After the determination of these phenomena, the metaphorical elements contained in the musical elements were examined.

As a result of the study, it was determined that musical instruments such as piano, violin, cello, drum, oud, baglama, guitar, zurna, cymbal and cymbal tambourine were used in the caricatures. It was seen that these were present together in some caricatures. In addition to musical instruments, elements related to musical notation were also included in the caricatures. In this sense, it was determined that the treble clef and teaching of notes were addressed in the caricatures. Singers and composers were also introduced in the caricatures in special places and information about the concerts they gave was given. Again, it was seen that musical elements were often transferred to the drawings by loading metaphorical meanings. In the context of metaphors, we come across elements such as the deception of the people with promises of peace, the situation of politicians who act unprincipled, the meaninglessness of imitating every phenomenon we see in Europe, satire being made with the loudness of the music, politicians constantly quoting the same expressions like an old gramophone, a woman playing the piano not knowing Beethoven, emphasizing how deep ignorance is, an example of distrust in the relationship between men and women, and the fact that the high society is mostly unaware of the real life of the period.

Keywords: humor, periodicals, caricature, Ottoman Turkish, musicology

1. GİRİŞ

Karikatür, konulara mizahi ve abartılı yaklaşımı ile görsel olarak dikkat çekebilmesi sebebiyle toplumsal bir ifade aracı olarak uzun yıllardır kullanılmaktadır. Karikatür, yaygın kullanımı sebebiyle kendi mecrasını zaman içerisinde çok geliştirmiştir. Bu geniş etki alanı sebebiyle karikatürler, çoklu disiplin çalışmalarında önem arz etmektedir. Karikatürler üzerinden çok sayıda sosyolojik analizler yapılmıştır. Döneminin insanını, siyasetini, kültürel dönüşümünü ve sanat ile olan ilgisini ortaya koymak için karikatürler kıymetli kaynaklardır. Ögdü'ye göre (2011, s. 4) "Her dönemin yapısına özgü bir gösterge olarak karikatür, zaman ve mekân ölçütünde değişen ve o zamanı mekânı yansıtmaya açısından bir kılıf gibidir". Yayımlandıkları dönemin insanını sosyokültürel ve siyasal bağlamıyla ele alıp resmeden karikatürler, bu çerçevede onun ayrıca sanat ve kültür ile ilişkisini de güncel olay ve olgularla ilişkilendirerek konu ederler, adeta söz konusu dönemin anlık fotoğrafını çekerler. Değişim ve dönüşüm süreçlerinin sürekliliğinin anlık ve geçici parçalar aracılığıyla analizi ve değerlendirilmesi bakımından tıpkı bir 'rapor' gibi işlev görebilen karikatürlerin bir dönemin ve toplumun genelde sanat, özelde ise müzik ile ilişkisini anlama ve anlamlandırma faaliyetlerinde de önemli bir kaynak olarak kullanılabileceğini söyleyebiliriz.

Dolayısıyla, karikatürler, herhangi bir dönemde müziğe ve müzik alanında yaşanan değişimlere yönelik toplumsal bakış açısını anlamak açısından önemli bir kaynak olarak kullanılabilir. Bu bağlamda Osmanlı Devleti döneminde yayın hayatını sürdüren çok sayıda dergi mevcuttur. "1876 Kanuni Esası'nın yeniden yürürlüğe girmesiyle birlikte, Osmanlı'da karikatür en büyük atılımını yapmıştır. Bu dönemde sansür kaldırılıp, basın özgürlüğü ilan edilmiştir. Böylece yüzlerce dergi ve gazetenin yayın hakkı bir gün içinde alınmıştır. Bunların içerisinde tam 92 tane mizah ve karikatür yayını da vardır" (Üstün, 2015, s. 8). Bu sayısal veriden de anlaşıldığı üzere, uzun yıllar yayın hayatını süren çok sayıda dergi ve çok sayıda karikatür ile 1876 ile 1928 yılları arasındaki Osmanlı ve Genç Cumhuriyet basınının ve toplumunun müzik fenomenine bakışına ait özel tanımlamalar yapmak mümkün olacaktır. Osmanlı Türkçesi metinler içerisinde karşımıza çıkan karikatürlerde müzikal öğeler sıklıkla bulunmaktadır.

Karikatürlerdeki müzik öğelerinin yorumlanmasına yönelik kurgulanan bu çalışmada, Osmanlı Türkçesi yayımlanmış dergilerinden faydalanılmıştır. Bu alanda yapılmış az sayıda çalışma mevcuttur. Bunlardan bazıları; Ünsal'ın yayımlanmış bildirisinde Cumhuriyet Dönemi Musiki İnkılabına yönelik karikatürler incelenmiştir (2016, s. 523-533). Bu eserde, günümüz Türkçesinde yayımlanmış dergilerde çizilmiş karikatürlerdeki musiki inkılabı bağlamını çözümlenmeye gayret edilmiştir. Yine, Kolluoğlu'nun (2012, s. 99-225), "Türk Müzik İnkılabında Garbiyatçı Endişeler ve Fanteziler" isimli makalesinde kısa da olsa karikatürler üzerinden musikiye bakış tartışılmıştır.

2. İLGİLİ ALAN YAZINI

2.1. Karikatür

Karikatür, olayların, varlıkların, insanların, düşünce ve duyguların, doğal olmayan, esprili yanlarını bulup bunları kimi zaman da yazıyla desteklenmiş abartılı çizimlerle bir gülmece anlatımına dönüştürme sanatıdır. İtalyanca 'caricare' sözcüğünden türemiştir. Sözlük anlamıyla üst üste yüklemek (Resim gibi bir ortamı taşıyabildiğince çok ayrıntı ile doldurmak demektir (Alsaç,1994, s. 7). Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre ise Fransızca 'caricature' kelimesinden türemiş olup, İnsan ve toplumla ilgili her tür olayı konu alarak abartılı bir biçim veren, düşündürücü ve güldürücü resim demektir (Büyük Türkçe Sözlük, n.d., s. 2924).

Karikatürün tarihi çok eskilere, mağara devrine kadar gidebilse de onun kullanımının asıl olarak, gravür sanatının geliştiği ve baskı makineleriyle üretilen eserlerin çoğaldığı zamanlarda yaygınlaştığı görülür. Kütüphanelerde bulunabilen en eski karikatür 1466 yılında adı bilinmeyen ve yapıtına E.S. imzasını atan bir Alman gravür ustası tarafından yapılmıştır (Topuz, 1985, s. 2). Ancak biraz daha incelendiğinde Mısır hiyerogliflerinde, eski Grek ve Roma vazolarında güzel örneklerini bulmak mümkündür.

2.2. Karikatürün İşlevleri

Goethe'ye göre "Taklit bizde doğuştan vardır." Taklit etmek, sanatın temel çıkış noktasıdır demek güzel bir tespit olacaktır. Taklit edilmesi gereken şeyler ise yaşama dair farklılıklar barındıran, doğa, kişiler, olaylar ve duygulardır. Sanat taklit işlevini çeşitli türleri ile gerçekleştirir ve kendine has doğruları ile topluma sunar. Sanatın çeşitli türlerinin temel bir anlatım yöntemi olan taklitte, sanatçının iyi, güzel ve doğruya ilişkin yaşam görüşünü yansıtan mesajlar estetik bir dil kullanarak topluma sunulur

Karikatürün başlangıcından bu yana ayırt edici bir özelliği ve işlevi olduğu söylenebilir. Kimilerine göre karikatürün temel işlevi güldürmek, eğlendirmektir. Örneğin karikatürü tanımlarken Türkçede sık başvurulan bir kaynak olan çalışmasında Hıfzı Topuz, güldürmekle kıyaslandığında karikatürün diğer işlevlerinin 'ikincil nitelikte' olduğunu vurgular. Çizgiler ile abartılmış, insan davranışları güldürmeye konu olmaktadır (Cantek ve Gönenç, 2017, s. 97; Topuz, 1985, s. 2).

Karikatürün, siyasi yaşamı ve tarihsel olguları çözümlenmeye yönelik etkisini anlayabilmek için 20. yüzyılın ilk yıllarından itibaren çalışmalar yapılmaya başlamıştır. Maurice ve Cooper'a göre (1904, s. 21) "Halkın önde gelenlerini resimlerle hicvetme dürtüsü, hiciv şiirleri kadar eski olsun ya da olmasın, kamuoyunu şekillendirmede etkili olan siyasi karikatür, esasen modern koşulların ve yöntemlerin bir ürünüdür. Tıpkı kampanya şarkısında olduğu gibi bir karikatürün başarısı da kritik bir anı güncel olan, yani günün yakıcı sorusu çerçevesinde yakalama ve halkın heyecanı halen *beyaz şapkadayken*¹ sonucu tahmin etme yeteneğine bağlıdır".

Karikatür sanatının halkın moral ve motivasyonuna olan etkisini gösteren önemli bir örnek İstiklal Harbi sırasında yaşanmıştır. "İşgalin en ağır, umutsuzluğun en yüksek olduğu anlarda dahi 'moral' ve 'güven'ini kaybetmeyenlerin başında Türkiye Büyük Millet Meclisi ve basının önemli bir bölümü geliyordu. Özellikle mizah dergileri ve karikatürler halkın moralini yüksek tutmak açısından çok önemli bir fonksiyonu yerine getiriyorlardı (Okay, 2004, s. 6).

Araştırma konumuzun odağına geldiğimizde ise resim ve müzik sanatının (Özellikle müzik öğelerinin resmedilmesi, işlenmesi, işlevleri üzerinden hicvedilmesi kastedilmektedir) ortak noktalarından biri olan karikatür fenomeni ile karşılaşılacaktır. Müzik ile resim sanatları arasında oldukça güçlü bir ilişkinin mevcut olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Campell'e göre (2000, s. 49) "Güçlü efektli bir resim ile majör tondaki bir müzik eseri veya yumuşak efektli bir tablo ile minör tondaki bir eser arasında karşılaştırma yapmak haklı bir uygulamadır". Karikatür boyutunda baktığımızda da aynı güçlü ilişkiyi görürüz. Dikkatli bir şekilde incelendiğinde karikatürleri enstrümanlar ve müziğin sunum ortamları gibi betimsel bir içerik ile sınırlı bir şekilde değerlendirmenin eksik kalacağı açık bir şekilde görülebilir. Karikatürlerde müziğin salt bir işitsel öge olmanın ötesinde konumlanıp, dönemin sosyokültürel ve siyasal söylem alanının bazen destekleyici, bazen de kurucu unsurlarından birine dönüştüğüne şahit oluruz. Bu noktada karikatürler görsel olan aracılığıyla işitsel olana ilişkin normatif değerler bağlamında mesajlar verilmesi gibi daha derinlikli ve önemli bir işlev ile donatılır. Dolayısıyla müziği bize görsel boyutta enstrümanlar, nota çizimleri, müzisyenler ve müzik toplulukları gibi unsurları figüratif bir anlatım diliyle sunmanın ötesinde, karikatürlerin asıl işlevine odaklanması, yani onların

¹ Beyaz şapka objektiftir, tarafsızdır, net bilgilerden bahseder ve raporlar ortaya koyar (Sarıkaya vd., 2022, s. 251).

metaforik bir dil olarak sosyokültürel ve siyasal söylem alanlarında yüklendikleri bir inşa, yeniden-inşa ve sürdürme aracı olarak analiz edilmesi gerekmektedir.

2.3. Çalışmada Kullanılan Osmanlı Türkçesi Karikatürlü Dergiler

Unutulmamalıdır ki; "Tüm tarihi olguların, kendilerine has değişkenleri içinde değerlendirilip evrensel bir dille sunulması gerekmektedir. Bu da kendi değişkenlerinin iyi betimlenmesini kaçınılmaz bir hale getirmektedir" (Vural, 2017, s. 92). Tarihsel özellik taşıyan araştırma örneklerimizdeki dergilerin kapsamlı bir şekilde incelenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kısımda, eser kapsamında kullanılan örnekleme dahil olan dergilere dair kısa bilgiler sunulacaktır.

-Akbaba Dergisi: 55 yıllık ömrü olan Akbaba dergisi (1922-1977), Türkiye'nin kendine has insan manzaralarını ve toplumsal kimliğe yönelik özellikleri, karikatürlerindeki analizleri ile dikkat çekmiştir. Siyasetin karikatürler üzerinden aktarılması bu dergiye kaynak eser olma özelliği yüklemektedir. (...) Genel itibarıyla dönemin iktidarına destek veren bir dergi olmuştur (Öğdü, 2011, s. 4).

-Aydede Dergisi: Refik Halit tarafından, İstanbul'da yayın hayatına başlayan Aydede Dergisi (2 Ocak 1922) haftanın iki günü basılmıştır. Sadece 1922 yılında yayımlanan derginin 90 sayısı çıkmış olup, Refik, Cemil Cem, Ramiz, Mazhar Nazım, gibi isimler önemli karikatüristlerindendir (Kaya, 2019, s. 419; Ünal, 2023, s. 495).

-Güleryüz Dergisi: Güleryüz dergisi aslen Millî Mücadele safhasında haftalık olarak Sedat Simavi tarafından çıkarılmıştır. Mizah ve politika ağırlıklı olan Güleryüz Dergisi Millî Mücadele döneminde Anadolu ile İstanbul arasında sanki bir köprü gibi görev almıştır. İlk kez 5 Mayıs 1921'de yayınlanan ve renkli içeriğinde karikatürlerinde yer aldığı dergi "Millî Mücadele'ye karşı bir duruş sergilemiştir (Böyük, 2019, s. 139-140)

-Kalem Dergisi: Yayın yasaklarının kalmasının ardından doğan, Kalem Dergisi, Salah Cimos ile Celal Esat Arseven'in emekleri ile yayımlanmıştır. İon, Sadet Nuri, İzzet Ziya, d'Ostaya gibi karikatürcülerden oluşan bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Kalem Dergisi, Fransızca ve Türkçe (Osmanlı Türkçesi) dillerinde içeriğe sahiptir. Sadece 130 sayı olarak yayımlanmıştır. Derginin ilk sayısı 3 Eylül 1908'de çıkarken, en son sayısı ise 18 Mart 1909 tarihinde basılmıştır (Çeviker, 1997, s. 39-40; Serrican Kabalcı, 2018, s. 425-426).

-Karagöz Dergisi: Haftalık iki kere (Çarşamba ile Cuma) basılan Karagöz Dergisi'nin ilk sayısı 10 Ağustos 1908'de son sayısı ise 1951 yılında yayımlanmıştır. Mizah dergisi olan Karagöz,- Ali Fuat Bey tarafından kurulmuş, ta ki 1919' yılında ölümünden sonra, kardeşi olan Fatma Hanım yayım işlerini devam ettirmiştir. 1935 yılında ise derginin yayın haklarını Cumhuriyet Halk Partisi devralmıştır. Derginin ilk sayfasındaki bir sütunda Karagöz ile Hacivat arasındaki konuşmalarından oluşan yazılı içerik vardır. Bu bölmenin adı "Muhavere" dir. Derginin adını veren Karagöz hep baş roledir. Dahili adlı sütunda ise İstanbul'a, vilayetlere, özellikle Bosna-Hersek'e ait haberler yer alır. Takvim-i Ceraid (Gazetelerin Takvimi) sütununda da, günlük gazetelerden alıntılar yapılır. Bir başka sütun da Hasb-i Hal adını taşır. Burada günlük hayata ait sorunlar tartışılır (Göyünç, 2002, s. 604).

-Kelebek Dergisi: Bu mizahi mecmua, perşembe günleri İstanbul'da yayımlanmıştır. Derginin sahibi Mehmet Esat Bey'dir. Dergi, ilk sayısı olan 12 Nisan 1923'ten son sayısı olan 23 Eylül 1924'e kadar 72 sayı olarak yayımlanmıştır. Derginin çizer kadrosunda görev yapanlar, Mehmet Esat, Ahmet Münif ve Celil Beylerdir (Kaya, 2019, s. 426).

-Papağan Dergisi: Papağan, 23 Nisan 1924-2 Mayıs 1926 tarihleri arasında yayımlanmıştır. Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya, Akbaba'yla birlikte İstanbul'da Papağan'ı da yayımlamışlardır. Bu nedenle yayın kadrosunda bulunan yazar ve şairler benzerlik gösterir. Derginin, ilk serisi 239; ikinci serisi 91 sayıdan oluşmaktadır. Papağan'ın, yayın periyodu ve formatı zaman zaman değişmiş, ancak o 1928 yılına kadar yayın hayatına aralıksız devam etmiştir (Sağlam, 2015, s. 9-10). Dergide ağırlıklı olarak karikatür çizen sanatçılar, Ramiz, Ratıp Tahit, Cemal Nadir Beylerdir (Kaya, 2019, s. 427).

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Karikatürlerde Müziğin Rolü

Müzik ve karikatürün pek çok ortak işlevleri vardır. Her iki sanat türünün de insanları etkileme, eğlendirme ve eğlendirirken/etkilerken düşündürme gibi özellikleri vardır. Müzik ve çizimin bu üstün etkisi aynı zamanda alt yazılar, karakter konuşmalarının aktarıldığı baloncuklar veya ses efektlerinin aktarıldığı grafik öğeler ile desteklenmektedir. Karikatürlerde müziğin rolü farklı şekillerde temsil edilebilir. Bazı başlıklar ise şöyledir.

a. Müzik Aletleri: Karikatürlerde sıkça ud, piyano, davul, keman gibi müzik aletleri resmedilir. Resim 1'de piyanoyu; Resim 2'de keman ve viyolonsel; Resim 3'te davulu; Resim 4'te zurna ve zilli def; Resim 5'te keman ve udu; Resim 6'da gitar, keman, kontrbas ve davul; Resim 7'de bağlamayı; Resim 8'de zurna, zil, keman ve udu görmek mümkündür. Karikatürlerde bu çalgı aletleri üzerinden çok sayıda farklı mesajlar verilmektedir.

	<p>Resim 1 <i>Piyano Çalan Kadın</i> (<i>Akbaba Dergisi</i>, 7 Temmuz 1924)</p>		<p>Resim 2 <i>Keman ve Viyolonsel Çalanlar</i> (<i>Akbaba Dergisi</i>, 28 Haziran 1926)</p>
	<p>Resim 3 <i>Davul Çalan Adam</i> (<i>Güleryüz Dergisi</i>, Sayı:105, 18 Nisan 1923)</p>		<p>Resim 4 <i>Zurna ve Zilli Def Çalan Hacivat ve Karagöz</i> (<i>Karagöz Dergisi</i>, Sayı:1210, 4 Ekim 1919)</p>
	<p>Resim 5 <i>Keman ve Ud Çalan Hacivat ve Karagöz</i> (<i>Karagöz Dergisi</i>, Sayı 1291, 24 Temmuz 1920)</p>		<p>Resim 6 <i>Gitar, Keman, Kontrbas ve Davul Çalgıları</i> (<i>Karagöz Dergisi</i>, Sayı 1533, 25 Kasım 1922)</p>
	<p>Resim 7 <i>Bağlama Çalan Karagöz ve Hacivat</i> (<i>Karagöz Dergisi</i>, Sayı:153, 29 Aralık 1909)</p>		<p>Resim 8 <i>Zurna, zil, keman, ud, darbuka çalan konser ekibi</i> (<i>Kelebek Dergisi</i>, Sayı:41, 17 Ocak 1924)</p>

b. Notalar ve Semboller: Müzik notaları, melodilerin temsil edilmesinde kullanılır. Ayrıca, karikatürlerde ritmi veya sesleri ifade etmek için çeşitli semboller ve işaretler de bulunabilir. Sol anahtarı (Resim 9), notalar (Resim 10; Resim 11), nota dersi (Resim 12), porteler (Resim 13) bunlardan birkaçıdır.

Resim 9

Sol Anahtarı İçinde resmedilmiş bestekar (Aydede Dergisi, 3 Temmuz 1922)

Resim 10

Nota Öğreten Karagöz (Karagöz Dergisi, Sayı:595, 21 Şubat 1914)

Resim 11

Nota ile Şarkı Söyleyen (Papağan Dergisi, Sayı:149, 4 Ağustos 1926)

Resim 12

Şark Musikisi Cemiyetinde Nota Dersleri (Karagöz Dergisi, Sayı:1494, 12 Temmuz 1922)

Resim 13

Süslemeye Kullanılan Nota ve Porte "Zeki Beyin idaresinde Onyon Fransa'da verilen Senfoni konserinden intibalarından" (Akbaba Dergisi, Sayı: 111, 27 Kanunvevvel1923)

c. Müzik Toplulukları, Şarkıcılar ve besteciler: Müzik toplulukları, bestekarlar ve şarkıcılar, karikatürlerde mizahi bir şekilde yer alabilir. Resim 14'te Galata, Kasımpaşa, Balat ve Kağıthane'de bulunan dans ve müzik topluluklarına yer verilmiştir. Darülelhan'ın Anadolu'dan yaptığı türkü derlemeleri Resim 15'te; memurlardan oluşan müzik topluluğu Resim 16'da ele alınmıştır. Yine Batı tarzı müzik toplulukları da karikatürlerde bulunmaktadır. Resim 17'de verilen karikatür, Batı ve Türk Müziği çalgılarından oluşan orkestra ve şeften oluşmaktadır. Resim 18, ismi verilmeyen bir bestekarın karikatürünü; Resim 19 da sanatkar Maderzat Fenar Hanım'ı içerir. Bu çizimler, sanatçıların karakteristik özelliklerini abartarak komik bir bakış açısı sunar.

Resim 14

Galata'da-Kasımpaşa'da-Balat'ta-Kağıthane'de Dans ve Müzik Toplulukları (Akbaba Dergisi, Sayı:343, 18 Mart 1926)

Resim 15

Darülelhan Heyeti Anadolu'dan Milli Havaları Toplamaya Gidiyor (Akbaba Dergisi, Sayı:380, 26 Temmuz 1926)

Resim 16

Memur Fasil Heyeti (Gülyüz Dergisi, Sayı: 66, 20 Temmuz 1919)

Resim 17

Batı ve Türk Müziği Çalgılarından Oluşan Orkestra ve Şefi (Aydede Dergisi, 3 Temmuz 1922)

Resim 18

Bir Sevda Şarkısı Bestekarı (Aydede Dergisi, Sayı: 24, 23 Mart 1922)

Resim 19

Portreler-Sanatkâr Maderzat Fenar Hanım (Aydede Dergisi, Sayı: 38, 11 Mayıs 1922)

d. Müziğin Metaforik Öge Olarak Kullanımı: Karikatürler, müziğin ve müzikal öğelerin insanlar üzerinde metaforik anlamlar yüklenerek etkisini göstermekte de kullanılır. Örneğin, eşler arasındaki şakalaşmalar (Resim 26), müzik alanındaki bilgisizlikler (Resim 25), özdeyişlerdeki müzik öğeleri, (Resim 21); müzik gruplarının ses yükseklikleri ile bağlantılı (Resim 22; Resim 23; Resim 27) siyasal ve güncel olaylara geleneksel müziksel öğeler üzerinden oluşturulan abartıya dayalı göndermeler (Resim 20; Resim 24) bu başlıkta anılabilecektir.

“Metafor”, bir şeye verdiğimiz ismin içindeki olgu, kavram, varlık veya olaydır. “Metaforik yaklaşım” veya “metaforik anlatım” sözü, bir ifade biçimini/tarzını işaret eder ki bu adlandırma mecazla kısmen de olsa örtüşebilir. (...) Bu bağlamda “metafor, -bir şeyi- başka bir şey yoluyla anlamak (anlatmak değil) ve deneyimlemektir” Bu bağlamda “metaforik” terimi Türkçe Sözlükte açıklandığı gibi “metaforla ilgili olan” biçiminde değil, ancak metafor yardımı ile anlatma biçiminde açıklanabilir. Bu tarza kısaca metaforik anlatım diyoruz. Çünkü önümüzdeki bilindik olaya gönderme yaparak kurulmuş bir anlatım biçimi (telmi) vardır. Görüldüğü gibi metaforik anlatım, bir durumu başka bir durumla/olayla ilişkilendirme biçiminde de olabilir. Bu anlatım asla mecaz ile bir tutulamaz (Demir ve Karakaş Yıldırım, 2019, s. 1901).

Resim 20

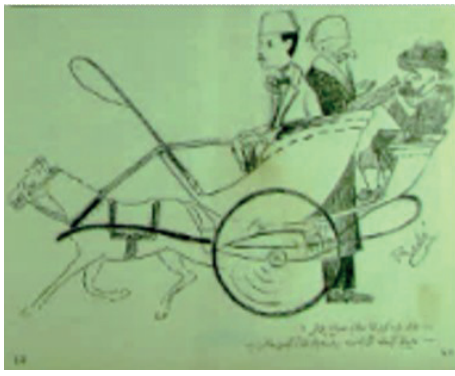
Kurtuluş Savaşında Sulh Söylemi üzerinden Ninni Metaforu.

Gunaris²: ilkbaharda sulh olacak ninni, efsunlarım kurtulacak ninni”

Karagöz: “Mehmetçğim dolma yutmaz hey, hey, silahını o bırakmaz hey, hey, başkumandan lafa bakmaz hey, hey, sulh sözüne kimse kanmaz hey”

(Karagöz Dergisi, Sayı :1440, 4 Ocak 1922)

Bu karikatür, barış vaatlerini ve halkın bu vaatlere olan bakışını irdeliyor. Bebek ve beşik metaforları üzerinden halkın safça barış vaatleriyle kandırılmaya çalışıldığını, ancak halkın (ve özellikle askerlerin) bu tür vaatlere inanmadığını ve gerçekçi bir bakış açısına sahip olduğunu gösteriyor. Karagöz, burada halkın sesi olarak yer alıyor ve bu boş vaatlere karşı şüpheci ve gerçekçi bir duruş sergiliyor.

Resim 21

Özdeyiş Üzerinden Türkü Ögesi Kullanımı

“Ne o Karagöz ağa, selam sabah yok mu?

Ne yapalım, kimin arabasına binersem onun türküsünü çağırırım.”

(Kalem, Sayı: 26, 25 Şubat 1909)

Kimin arabasına binersen onun türküsünü çağırırım” sözü, insanların çıkarlarına göre hareket ederek, mevcut duruma uyum sağlama ve güçlüden yana olma eğilimini eleştiren güçlü bir metafordur. Bu metafor, ilkesizlik, tutarsızlık ve çıkarıcılık gibi olumsuz özelliklere dikkat çeker ve toplumsal veya bireysel düzeyde güvenilirliği ve itibarı zedeler.

² Dimitrios Gunaris, 26 Mart 1921 ile 3 Mayıs 1922 arasındaki Yunanistan Başbakanlığını yapmıştır.

Resim 22

Avrupa Müziği Taşlaması

"Avrupa'da testere ile musiki yapılmış

Anne: Kör olası yezit, şimdi de dülgerliğe mi başladın?

Çocuk: Yok anneciğim, musiki çalışıyorum!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 393, 9 Eylül 1926)

Bu karikatür, Avrupa'daki yenilikçi ve alışılmadık sanatsal ifadeleri sorgulamadan taklit etme eğilimini mizahi bir şekilde eleştiriyor. Çocuğun sandalyeyi müzik aleti olarak kullanma çabası, bu yenilikleri sorgulamadan kabul etmenin ve taklit etmenin ne kadar saçma ve anlamsız olabileceğini gösteriyor. Annenin tepkisi, bu taklitçiliği alaya alarak, yerel kültürdeki bu tür davranışların ne kadar gülünç olabileceğini vurguluyor.

Resim 23

Piyanonun Yüksek Sesine Sükûnet Taşlaması

Zevce: aa, unuttum, dün doktor gelmişti... her ikimiz için de sakin bir yerde tebdil-i hava tavsiye etti

Zevçe: Muhakkak yine böyle gürültülü bir parça çalıyordun!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 140, 7 Nisan 1924)

Bu metafor, "tebdil-i hava" (hava değişikliği) ve "gürültülü parça çalmak" ifadeleri arasında kurulmuştur. Bu durum, kadının müzik çalmasının ilişkii veya ev ortamını nasıl etkilediğini ifade eden bir metafor olarak yorumlanabilir. Yani, burada "tebdil-i hava" ifadesi aslında ilişkinin dinlenmesi ve rahatlaması gerektiğine işaret ederken, "gürültülü parça" çalma durumu ilişkinin içinde bulunduğu stresi ve huzursuzluğu temsil etmektedir.

Resim 24

Vekillerin Seçim Bölgelerindeki Durumları

(Akbaba Dergisi, Sayı: 166, 7 Temmuz 1924)

Milletvekillerinin seçim bölgelerindeki durumlarının eski plak çalan bir gramofona benzetilmesi durumu "tekrarlayan desen" metaforunu oluşturabilir.

Resim 25. Müzikle Alanındaki bilgisizliği Taşlama.

"Bethoven'i sever misin?

Henüz kendisiyle teşrif etmedim!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 170, 21 Temmuz 1924)

Bu diyalogda kullanılan metafor, kişinin Beethoven hakkında bilgi sahibi olmadığını veya onun müziğini tanımadığını belirtmektedir. "Henüz kendisiyle teşrif etmedim!" ifadesi, Beethoven ile tanışmış gibi davranmakla gerçekten onun hakkında hiçbir şey bilmediğini ifade eder. Bu durum, kişinin cehaletini ve bilgisizliğini yansıtır.

Resim 25

"Bethoven'i sever misin?

Henüz kendisiyle teşrif etmedim!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 170, 21 Temmuz 1924)

Bu diyalogda kullanılan metafor, kişinin Beethoven hakkında bilgi sahibi olmadığını veya onun müziğini tanımadığını belirtmektedir. "Henüz kendisiyle teşrif etmedim!" ifadesi, Beethoven ile tanışmış gibi davranmakla gerçekten onun hakkında hiçbir şey bilmediğini ifade eder. Bu durum, kişinin cehaletini ve bilgisizliğini yansıtır.

Resim 26

Evlilik- Kadın Koca

"Zevç- Ne o, yine giyinip kuşanmışsın!

Zevce- Piyano hocam gelecek de!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 193, 9 Ekim1924)

İlişkisinde Şüphe ve Güvensizlik Metaforu.

Resim 27. Belalarda Boğuntu

"Garson, çalgıcılar niçin bu kadar gürültü yapıyorlar?

Boğulanların feryadı duyulmasın diye!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 175, 5 Ağustos 1924)

Müziğin zor durumdaki insanların feryadını örtmek için sosyete arasında yaygın kullanılmasına değinmektedir. Sosyetenin çoğu zaman gerçeklikten kaçma ve onu göz ardı etme eğilimini vurgulayan bir metafordur.

Resim 27

Resim 27. Belalarda Boğuntu

"Garson, çalgıcılar niçin bu kadar gürültü yapıyorlar?

Boğulanların feryadı duyulmasın diye!"

(Akbaba Dergisi, Sayı: 175, 5 Ağustos 1924)

Müziğin zor durumdaki insanların feryadını örtmek için sosyete arasında yaygın kullanılmasına değinmektedir. Sosyetenin çoğu zaman gerçeklikten kaçma ve onu göz ardı etme eğilimini vurgulayan bir metafordur.

4. SONUÇLAR

Bu çalışmada, Osmanlı Devleti'nin son yılları ile Genç Cumhuriyet döneminde yayımlanan süreli yayınlardaki karikatürlerin müzik olgusunu nasıl yansıttığını ve dönemin müzik kültürüne olan etkileri incelenmiştir. Tanzimat sonrasında, basın özgürlüğünün belirginleşmesiyle birlikte Osmanlı Devleti'nde mizahi dergilerin sayısı hızla artmıştır. Bu dergilerde yer alan karikatürler, toplumsal ve kültürel dönüşümleri, güncel olayları mizahi bir dille yansıtarak, dönem insanının müzikle olan ilişkisini, müzik kültüründeki değişimleri ve müzikal öğeler kullanılarak oluşturulan metaforik söylemleri gözler önüne sermiştir.

Bu çalışmada zikredilen karikatürlerin, abartılı bir yaklaşımla da olsa, dönemin müzik aletlerini, müzisyenlerini ve müzikal öğeleri mizahi bir dille resmederek, Osmanlı toplumu ve entelektüellerinin müziğe bakış açısını anlamamız konusunda önemli bir kaynak işlevi gördüğünü söylemek mümkündür. Bu bağlamda, karikatürlerde yer alan piyano, keman, viyolonsel, davul, ud, bağlama, gitar, zurna gibi enstrümanların ilişkili olduğu çeşitli müzik türleri ve bağlantılı oldukları kültür farklılıkları olgusu dikkati çekmektedir. Bu olgu ve yine aynı karikatürlerde yer alan nota bilgisi ve müzik sembolleri, Cumhuriyet'in hem miras olarak devraldığı Osmanlı'nın son dönemlerinde hem de bizzat Cumhuriyet'in ilk yıllarında sosyokültürel, siyasal ve entelektüel alanda yaşanan modernleşme sürecine içrek "değişim sancısının" bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Çalışmada incelenen ve aralarında Akbaba, Aydede, Gülyüz, Kalem, Karagöz, Kelebek ve Papağan gibi önemli yayınları bulunduğu bu dergilerde yayımlanan karikatürler, söz konusu dönemde müziğin toplumsal kabul süreçlerini ve müzikle ilgili yeniliklerin topluma nasıl entegre olduğunu mizahi bir dille anlatmaktadır. Dolayısıyla dönemin ünlü şarkıcıları ve bestecilerinin de yer aldığı ve konserlerin yanı sıra müzik etkinlikleri hakkında da bilgi verilen bu dergilerdeki karikatürlerin, devrinin sosyokültürel, siyasal ve entelektüel dünyasının anlaşılması süreçlerinde kullanılabilecek önemli bir kaynak olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, bu çalışma, ele alınan dönemin müzik kültürünü ve toplumun müziğe olan bakış açısını anlamak için değerli bir kaynak olan bu karikatürleri, müzik ve karikatür arasındaki ilişkiyi ele alarak, Osmanlı müzik kültürünün tarihsel gelişimini ve toplumsal yansımalarını ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, müzikolojinin yanı sıra, kültür tarihine ve biyografi çalışmalarına da önemli katkılar sağlamaktadır.

Etik kurul onayı

TR Dizin etik ilkeleri akış şemasına göre çalışmada etik kurul onayını gerektiren herhangi bir veri toplama işlemi yapılmamıştır. Yöntemi itibarıyla bu araştırmanın etik kurul onayı zorunlu olmayan çalışma olduğuna karar verilmiştir.

Yazarlık katkısı

Çalışmanın tasarımı ve konsepti: TV, MA; verilerin toplanması: TV, MA; sonuçların analizi ve yorumlanması: TV, MA çalışmanın yazımı: TV, MA. Tüm yazarlar sonuçları gözden geçirmiş ve makalenin son halini onaylamıştır.

Finansman kaynağı

Yazarlar, çalışmanın herhangi bir finansman almadığını beyan etmektedir.

Çıkar çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Ethical approval

TR Index ethical principles any data that requires the approval of the ethics committee in the study has not been performed. According to the method, the approval of the ethics committee of this research is not mandatory it was decided that it was a study.

Author contribution

Study conception and design: TV, MA; data collection: TV, MA; analysis and interpretation of results: TV, MA; draft manuscript preparation: TV, MA. All authors reviewed the results and approved the final version of the article.

Source of funding

The authors declare the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

- Alsaç, Ü. (1994). *Türkiye’de karikatür, çizgi roman ve çizgi film*. İletişim Yayınları.
- Böyük, M. (2019). Milli Mücadele Dönemi mizah basını: Güler yüz Dergisi ve Sedat Simavi karikatürleri. *Simetrik İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 136-147.
- Büyük Türkçe Sözlük (n.d.). Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 18 Mayıs 2024 tarihinde erişildi.
- Campell, S. (2000). Seeing music: Visuality in the friendship of Johann Wolfgang von Goethe and Carl Friedrich Zelter. L. Morton Marshal ve P. L. Schumnk (Ed.), *The arts entwined: Music and painting in the nineteenth century* içinde (s. 47-61). Routledge.
- Cantek, L. ve Gönenç, L. (2017). *Muhalefet defteri- Türkiye’de mizah dergileri ve karikatür*. Yapı Kredi Yayınları.
- Çeviker, T. (1997). *Karikatür üzerine yazılar*. İris Yayıncılık.
- Demir, C. ve Karakaş Yıldırım, Ö. (2019). Türkçede metaforlar ve metaforik anlatım. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 1085-1096.
- Göyünç, N. (2002). Tobias Heinzelmann, Die Balkankrise in der osmanischen Karikatur: Die Satirezeitschriften Karagöz, Kalem und Cem 1908-1914. *Belleten*, 66(248), 603-606.
- Kaya, M. (2019). II. Meşrutiyet’ten harf devrimine kadar karikatür içerikli mizah gazete ve dergileri. Ö. Tok ve M. Kapanşahin (Ed.), *Prof. Dr. Ali Aktan armağanı* içinde (s. 417-431). Kimlik Yayınevi.
- Kolluoğlu, P. (2012). Türk müzik devriminden pöpüler kültür müziğine çok seslilik gündüşleri: Türk müziği inkılabında garbiyatçı endişeler ve fanteziler. *Doğu Batı Dergisi*, 15(62), 1-27
- Maurice, A. B. ve Cooper, F. T. (1904). *The history of the nineteenth century in caricature*. Dood, Mead and Company.
- Okay, C. (2004). *Dönemin mizah dergilerinde Milli Mücadele karikatürleri (1919-1922)*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Öğdü, H. (2011). *Türk siyasal hayatının karikatür üzerinden analizi: Akbaba Dergisi örneği* (Tez No.294586) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumlu Ulusal Tez Merkezi.
- Sağlam, E. (2015). *Papağan gazetesi inceleme, tahlilî fihrist, seçme metinler* (Tez No. 397498) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Sarıkaya, B., Aydeniz, S. ve Haydaroğlu, M. (2022). Altı şapkallı düşünme tekniğine göre tasarlanan etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin yazma tutum ve kaygılarına etkileri. *RESS Journal*, 9(5), 249-259.
- Serrican Kabalcı, E. (2018). Refik Halit Karay’ın Kalem Dergisindeki mizahi sesi. *ASOS*, 6(75), 424-441.
- Topuz, H. (1985). *50 yılın dünya karikatürü 1935-1985* (1. bs). İnkılap Yayınları.
- Ünal, Y. (2023). Aydede Dergisi’nin izinden, Refik Halid Karay’ın kaleminden: Büyük Taarruz’dan, Mudanya Mütarekesi’ne geçen sürecin analizi. A. Güvenç Saygın (Ed.), *Mudanya Mütarekesi’nin 100. yılı uluslararası sempozyumu* içinde (s. 492-516). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Ünsal, D. (2016). Türk müzik inkılabının güldüren yüzü: Karikatürler [Özel sayı]. *İnönü Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6, 523-533.
- Üstün, C. (2015). *Ülkemizdeki karikatür dergilerinin kurumsal yapısı* (Tez No. 422340) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Vural, T. (2017). Türk müzik tarihi dönem anlayışına yeni bir yaklaşım. *RESS Journal*, 9(3), 89-107.

SÜRELİ YAYINLAR

- Akbaba Dergisi, Sayı: 111, 27 Kânunuevvel 1923
- Akbaba Dergisi, Sayı: 140, 7 Nisan 1924
- Akbaba Dergisi, Sayı: 166, 7 Temmuz 1924
- Akbaba Dergisi, Sayı: 166, 7 Temmuz 1924
- Akbaba Dergisi, Sayı: 170, 21 Temmuz 1924
- Akbaba Dergisi, Sayı: 175, 5 Ağustos 1924

Akbaba Dergisi, Sayı: 193, 9 Ekim 1924
Akbaba Dergisi, Sayı:343, 18 Mart 1926
Akbaba Dergisi, 28 Haziran 1926
Akbaba Dergisi, Sayı:380, 26 Temmuz 1926
Akbaba Dergisi, Sayı: 393, 9 Eylül 1926
Aydede Dergisi, Sayı: 24, 23 Mart 1922
Aydede Dergisi, Sayı: 38, 11 Mayıs 1922
Aydede Dergisi, 3 Temmuz 1922
Güleryüz Dergisi, Sayı: 66, 20 Temmuz 1919
Güleryüz Dergisi, Sayı:105, 18 Nisan 1923
Kalem, Sayı: 26, 25 Şubat 1909
Karagöz Dergisi, Sayı :1440, 4 Ocak 1922
Karagöz Dergisi, Sayı:595, 21 Şubat 1914
Karagöz Dergisi, Sayı:1210, 4 Ekim 1919
Karagöz Dergisi, Sayı 1291, 24 Temmuz 1920
Karagöz Dergisi, Sayı 1533, 25 Kasım 1922
Karagöz Dergisi, Sayı:1494, 12 Temmuz 1922
Karagöz Dergisi, Sayı:153, 29 Aralık 1909
Kelebek Dergisi, Sayı:41, 17 Ocak 1924
Papağan Dergisi, Sayı:149, 4 Ağustos 1926

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Caricatures have been used as a means of social expression for many years due to their ability to visually attract attention with their humorous and exaggerated approach to subjects. Caricatures have developed their own medium over time due to their widespread use. Due to this wide area of influence, caricatures are important in multidisciplinary studies. Many sociological analyses have been conducted on caricatures. Caricatures are valuable sources for revealing the people of their time, their politics, cultural transformation and their interest in art.

There were many magazines that continued to be published during the Ottoman Empire. With the re-enactment of the Kanuni Esasi in 1876, caricatures made their biggest breakthrough in the Ottoman Empire. During this period, censorship was abolished, and freedom of the press was declared. Thus, the publishing rights of hundreds of magazines and newspapers were obtained in one day. Among these, there were exactly 92 humor and caricature publications.

When we come to the focus of our research topic, we come across the phenomenon of caricature, which is one of the common points of the art of painting and music (in particular, it is meant to portray, process and satirize musical elements through their functions). We can easily say that there is a very strong relationship between the arts of music and painting. According to Campell (2000, p.49), "It is a legitimate practice to compare a painting with a strong effect with a musical piece in a major key or a painting with a soft effect with a work in a minor key." When we look at the caricature dimension, we see the same strong relationship. When examined carefully, it can be clearly seen that evaluating caricatures in a way that is limited to descriptive content such as instruments and presentation environments of music would be incomplete. In caricatures, we witness that music is positioned beyond being a mere auditory element and sometimes becomes one of the supporting and sometimes constitutive elements of the sociocultural and political discourse area of the period.

2. Method

The number of humorous magazines and newspapers that started to be published in the early years of the eighteenth century and increased with the influence of the Westernization trend with the Tanzimat increased significantly. It is expected that the results obtained in this study, which includes caricatures published in the last years of the Ottoman Empire and the Early Republic period, will contribute to the vocabulary, cultural history and biography studies of Turkish as well as the field of music. In the analysis and evaluation processes carried out in this study, caricatures from Akbaba, Aydede, Güteryüz, Kalem, Karagöz, Kelebek, Papağan magazines, which had a very important place in the examined period, were used.

3. Findings And Comments

Music and caricatures have many common functions. Both types of art have features such as affecting people, entertaining them and making them think while entertaining/impressing them. This superior effect of music and drawing is also supported by subtitles, bubbles where character conversations are conveyed or graphic elements where sound effects are conveyed. The role of music can be represented in caricatures in different ways. *Musical Instruments*: Musical instruments such as oud, piano, drums and violin are frequently depicted in cartoons. Many different messages are given through these musical instruments. *Notes and Symbols*: Musical notes are used to represent melodies. In addition, various symbols and signs can be found in cartoons to express rhythm or sounds. *Musical Ensembles, Singers and Composers*: Musical ensembles, composers and singers can be included in cartoons in a humorous way. These drawings present a funny perspective by exaggerating the characteristic features of the artists. *Use of Music as a Metaphorical Element*: Caricatures are also used to show the effect of music and musical elements on people by loading them with metaphorical meanings. For example, references based on exaggeration created through traditional musical elements, through jokes between spouses, in connection with the volume of the voices of music groups, and to political and current events can be mentioned under this heading.

4. Conclusion and Discussion

This study examines how caricatures in periodicals published during the last years of the Ottoman and the Young Republic period reflected the phenomenon of music and their effects on the musical culture of the period. After the Tanzimat, with the emergence of freedom of the press, the number of humorous magazines in the Ottoman Empire increased rapidly. The caricatures in these magazines reflected social and cultural transformations and current events in a humorous language, revealing the relationship of the people of the period with music, changes in musical culture and metaphorical discourses created using musical elements.

The caricatures published in these magazines, which are examined in the study and include important publications such as Akbaba, Aydede, Güteryüz, Kalem, Karagöz, Kelebek and Papağan, humorously narrate the social acceptance processes of music in the period in question and how innovations related to music were integrated into society. Therefore, it can be said that the caricatures in these magazines, which also featured famous singers and composers of the period and provided information about music events as well as concerts, are an important source that can be used in the processes of understanding the sociocultural, political and intellectual world of the period.

It is possible to say that the caricatures mentioned in this study, albeit with an exaggerated approach, serve as an important source for understanding the perspective of Ottoman society and intellectuals on music by depicting the musical instruments, musicians and musical elements of the period in a humorous language. In this context, the various musical genres and cultural differences related to the instruments such as piano, violin, cello, drum, oud, bağlama, guitar and zurna in the cartoons are noteworthy. This fact and the musical note information and musical symbols in the same cartoons can be evaluated as a reflection of the esoteric 'pain of change' in the modernization process experienced in the socio-cultural, political and intellectual fields both in the last periods of the Ottoman Empire that the Republic inherited and in the early years of the Republic itself.